Comhairle an
Aontais Eorpaigh

An Bhruiséil, 30 Meitheamh 2023
(OR. en)

11133/23

ECOFIN 659
UEM 193
SOC 485
EMPL 336
COMPET 680
ENV 759
EDUC 272
RECH 304
ENER 395
JAI 905
GENDER 136
ANTIDISCRIM 130
JEUN 174
SAN 411

NÓTA

ó:	Ardrúnaíocht na Comhairle
chuig:	Coiste na mBuanionadaithe/An Chomhairle
Uimh. an doic. roimhe seo:	9825/1/23 REV 1
Uimh. an doic. ón gCoim.:	COM(2023) 604 final
Ábhar:	MOLADH ÓN gCOMHAIRLE maidir le Clár Náisiúnta na Danmhairge um Athchóiriú 2023

Gheobhaidh na toscaireachtaí i gceangal leis seo an dréachtmholadh thuasluaite ón gComhairle, mar a pléadh sa Chomhairle agus sa Chomhairle Eorpach é, bunaithe ar Mholadh COM (2023) 604 final ón gCoimisiún.

MOLADH ÓN gCOMHAIRLE

an …

maidir le Clár Náisiúnta na Danmhairge um Athchóiriú 2023

TÁ COMHAIRLE AN AONTAIS EORPAIGH,

Ag féachaint don Chonradh ar Fheidhmiú an Aontais Eorpaigh, agus go háirithe Airteagal 121(2) agus Airteagal 148(4) de,

Ag féachaint do Rialachán (CE) Uimh. 1466/97 ón gComhairle an 7 Iúil 1997 maidir leis an bhfaireachas ar riochtaí buiséadacha, agus an faireachas ar bheartais eacnamaíocha agus a gcomhordú[1], a neartú agus go háirithe Airteagal 9(2) de,

Ag féachaint don mholadh ón gCoimisiún Eorpach,

Ag féachaint do na rúin ó Pharlaimint na hEorpa,

Ag féachaint do na conclúidí ón gComhairle Eorpach,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste Fostaíochta,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste Eacnamaíoch agus Airgeadais,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste um Chosaint Shóisialta,

Ag féachaint don tuairim ón gCoiste um Beartas Eacnamaíoch,

[1] IO L 209, 2.8.1997, lch. 1.

De bharr an mhéid seo a leanas:

(1) Tháinig Rialachán (AE) 2021/241 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle[2], lenar bunaíodh an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta (‘an tSaoráid’), i bhfeidhm an 19 Feabhra 2021. Leis an an tSaoráid, soláthraítear tacaíocht airgeadais do na Ballstáit chun athchóirithe agus infheistíochtaí a chur chun feidhme, agus í mar spreagadh fioscach arna mhaoiniú ag an Aontas. I gcomhréir le tosaíochtaí an tSeimeastair Eorpaigh, leis an tSaoráid, rannchuidítear le téarnamh eacnamaíoch cuimsitheach agus le cur chun feidhme athchóirithe agus infheistíochtaí atá inbhuanaithe agus a spreagann fás, go háirithe athchóirithe agus infheistíochtaí chun an t-aistriú glas agus an t-aistriú digiteach a chur chun cinn agus chun cur le hathléimneacht gheilleagair na mBallstát. Cuidíonn sí freisin ó thaobh an t-airgeadas poiblí a neartú agus borradh a chur faoin bhfás agus faoin gcruthú post sa mheántéarma agus san fhadtéarma, ó thaobh an comhtháthú críochach a fheabhsú laistigh den Aontas agus ó thaobh tacú le cur chun feidhme leanúnach Cholún Eorpach na gCeart Sóisialta. Rinneadh an ranníocaíocht airgeadais uasta in aghaidh an Bhallstáit faoin tSaoráid a thabhairt cothrom le dáta an 30 Meitheamh 2022, i gcomhréir le hAirteagal 11(2) de Rialachán (AE) 2021/241.

[2] Rialachán (AE) 2021/241 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 12 Feabhra 2021 lena mbunaítear an tSaoráid Téarnaimh agus Athléimneachta (IO L 57, 18.2.2021, lch. 17).

(2) An 22 Samhain 2022, ghlac an Coimisiún an Suirbhé Bliantúil don Fhás Inbhuanaithe 2023, rud a chuir tús le Seimeastar Eorpach 2023 um chomhordú an bheartais eacnamaíoch. An 23 Márta 2023, d'fhormhuinigh an Chomhairle Eorpach tosaíochtaí an tSuirbhé Bliantúil don Fhás Inbhuanaithe 2023, tosaíochtaí atá dírithe ar na ceithre ghné den inbhuanaitheacht iomaíoch. An 22 Samhain 2022, ar bhonn Rialachán (AE) Uimh. 1176/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus gComhairle[3], ghlac an Coimisiún freisin Tuarascáil 2023 maidir leis an Sásra Foláirimh, tuarascáil nár sainaithníodh an Danmhairg inti mar cheann de na Ballstáit a bhféadfadh míchothromaíochtaí a bheith ag baint di nó a d'fhéadfadh a bheith i mbaol míchothromaíochtaí. Dá bhrí sin, ní bheadh gá le grinn-athbhreithniú. Ghlac an Coimisiún moladh freisin le haghaidh moladh ón gComhairle maidir le beartas eacnamaíoch an limistéir euro agus togra le haghaidh Thuarascáil Chomhpháirteach 2023 ar Fhostaíocht, ina ndéantar anailís ar chur chun feidhme na dTreoirlínte Fostaíochta agus phrionsabail Cholún Eorpach na gCeart Sóisialta. Ghlac an Chomhairle an Moladh maidir le beartas eacnamaíoch an limistéir euro[4] ('Moladh 2023 maidir leis an limistéar euro') an 16 Bealtaine 2023 agus an Tuarascáil Chomhpháirteach ar Fhostaíocht an 13 Márta 2023.

(3) Cé go bhfuil athléimneacht shuntasach á léiriú ag geilleagair an Aontais, tá drochthionchar ag an gcomhthéacs geopholaitiúil orthu fós. Agus an tAontas ag seasamh go daingean leis an Úcráin, tá clár oibre beartais eacnamaíoch agus shóisialta an Aontais dírithe sa ghearrthéarma ar dhrochthionchar na suaití fuinnimh a laghdú, i gcás teaghlaigh leochaileacha agus gnólachtaí leochaileacha araon, agus sa mheántéarma ar iarrachtaí a choinneáil ar bun chun an t-aistriú glas agus an t-aistriú digiteach a bhaint amach, ar thacaíocht a thabhairt d'fhás inbhuanaithe cuimsitheach, ar an gcobhsaíocht mhaicreacnamaíoch a chosaint agus ar an athléimneacht a mhéadú. Tá sé dírithe go láidir freisin ar iomaíochas agus táirgiúlacht an Aontais a mhéadú.

---

3 Rialachán (AE) Uimh. 1176/2011 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Samhain 2011 maidir le míchothromaíochtaí maicreacnamaíocha a chosc agus a cheartú (IO L 306, 23.11.2011, lch. 25).

4 Moladh ón gComhairle an 16 Bealtaine 2023 maidir le beartas eacnamaíoch an limistéir euro (IO C 180, 23.5.2023, lch. 1).

(4) An 1 Feabhra 2023, d'eisigh an Coimisiún teachtaireacht dar teideal 'Plean Tionsclaíoch an Chomhaontaithe Ghlais don Ré na Glan-nialasach' ('Plean Tionsclaíoch an Chomhaontaithe Ghlais'). Is é is aidhm do Phlean Tionsclaíoch an Chomhaontaithe Ghlais borradh a chur faoi iomaíochas thionscal glan-nialasachta an Aontais agus chun tacú leis an aistriú tapa chuig an aeráidneodracht. Is comhlánú é ar na hiarrachtaí leanúnacha faoin gComhaontú Glas don Eoraip agus faoi REPowerEU. Is é is aidhm dó freisin timpeallacht níos tacúla a sholáthar chun acmhainneacht mhonaraíochta an Aontais a mhéadú i dtaca leis na teicneolaíochtaí glan-nialasachta agus leis na táirgí glan-nialasachta a bhfuil gá leo chun spriocanna uaillmhianacha aeráide an Aontais a bhaint amach, agus chun a áirithiú go mbeidh rochtain ar amhábhair chriticiúla ábhartha, lena n-áirítear trí fhoinsiú a éagsúlú, trí shaothrú cuí a dhéanamh ar acmhainní geolaíocha sna Ballstáit agus trí athchúrsáil na n-amhábhar a uasmhéadú. Is ar cheithre cholún atá Plean Tionsclaíoch an Chomhaontaithe Ghlais bunaithe: timpeallacht rialála intuartha agus shimplithe, rochtain níos tapúla ar mhaoiniú, scileanna a fheabhsú, agus trádáil oscailte do shlabhraí soláthair athléimneacha. An 16 Márta 2023, d'eisigh an Coimisiún teachtaireacht eile dar teideal 'Iomaíochas fadtéarmach an Aontais: níos faide ar aghaidh ná 2030', teachtaireacht a leagadh amach de réir naoi spreagadh a threisíonn a chéile ar mhaithe le hoibriú i dtreo creat rialála lena bhfeabhsófaí an fás. Socraítear leis tosaíochtaí beartais arb é is aidhm dóibh feabhsuithe struchtúracha, bearta infheistíochta dea-dhírithe agus rialála a áirithiú le haghaidh iomaíochas fadtéarmach an Aontais agus a Bhallstát. Cuidíonn na moltaí thíos ó thaobh aghaidh a thabhairt ar na tosaíochtaí sin.

(5) In 2023, tá an Seimeastar Eorpach um chomhordú an bheartais eacnamaíoch fós ag forbairt i gcomhréir le cur chun feidhme na Saoráide. Tá cur chun feidhme iomlán na bpleananna téarnaimh agus athléimneachta fós riachtanach chun go mbainfear amach na tosaíochtaí beartais faoin Seimeastar Eorpach, ós rud é go dtugann na pleananna aghaidh ar iomlán na moltaí tírshonracha ábhartha a eisíodh le blianta beaga anuas, nó ar fhothacar mór díobh. Tá moltaí tírshonracha 2019, 2020 agus 2022 fós chomh hábhartha céanna maidir le pleananna téarnaimh agus athléimneachta arna n-athbhreithniú, arna dtabhairt cothrom le dáta nó arna leasú i gcomhréir le hAirteagail 14, 18 agus 21 de Rialachán (AE) 2021/241.

(6) Is é is aidhm do Rialachán (AE) 2023/435 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle[5] ('Rialachán REPowerEU'), a glacadh an 27 Feabhra 2023, deireadh a chur go tapa le spleáchas an Aontais ar allmhairí breosla iontaise ón Rúis. Cuirfidh sé sin le slándáil fuinnimh agus le héagsúlacht sholáthar fuinnimh an Aontais, agus ag an am céanna, méadóidh sé glacadh na bhfoinsí in-athnuaite fuinnimh, acmhainneachtaí stórála fuinnimh agus an éifeachtúlacht fuinnimh. Le Rialachán REPowerEU, cuirtear ar chumas na mBallstát caibidil nua REPowerEU a chur lena bpleananna náisiúnta téarnaimh agus athléimneachta chun go maoineofar athchóirithe agus infheistíochtaí ríthábhachtacha a chuideoidh le cuspóirí REPowerEU a bhaint amach. Cuideoidh na hathchóirithe agus na hinfheistíochtaí sin freisin ó thaobh borradh a chur faoi iomaíochas thionscal glan-nialasachta an Aontais mar a leagtar amach i bPlean Tionsclaíoch an Chomhaontaithe Ghlais, agus tabharfaidh siad aghaidh ar na moltaí tírshonracha a bhaineann le fuinneamh arna n-eisiúint chuig na Ballstáit in 2022 agus, i gcás inarb infheidhme, in 2023. Le Rialachán REPowerEU, tugtar isteach catagóir nua de thacaíocht airgeadais neamh-inaisíoctha, atá á cur ar fáil do na Ballstáit chun athchóirithe agus infheistíochtaí nua a bhaineann le fuinneamh a mhaoiniú faoina bpleananna téarnaimh agus athléimneachta.

[5] Rialachán (AE) 2023/435 ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 27 Feabhra 2023 lena leasaítear Rialachán (AE) 2021/241 a mhéid a bhaineann le caibidlí REPowerEU i bpleananna téarnaimh agus athléimneachta agus lena leasaítear Rialacháin (AE) Uimh. 1303/2013, (AE) 2021/1060 agus (AE) 2021/1755, agus Treoir 2003/87/CE (IO L 63, 28.2.2023, lch. 1).

(7) An 8 Márta 2023, ghlac an Coimisiún teachtaireacht lena gcuirtear treoraíocht ar fáil maidir leis an mbeartas fioscach 2024 ('teachtaireacht an 8 Márta 2023'). Is é is aidhm di tacú le hullmhú chláir na mBallstáit um chobhsaíocht agus um chóineasú, agus an comhordú beartais a neartú ar an gcaoi sin. Thug an Coimisiún chun cuimhne go ndéanfar clásal éalaithe ginearálta an Chomhshocraithe Cobhsaíochta agus Fáis a dhíghníomhachtú i ndeireadh 2023. D'éiligh an Coimisiún go mbeadh beartais fhioscacha ann in 2023-2024 a d'áiritheodh an inbhuanaitheacht fiachais sa mheántéarma agus a mhéadódh an acmhainneacht fáis ar bhealach inbhuanaithe agus iarradh ar na Ballstáit a leagan amach ina gclár um chobhsaíocht agus um chóineasú 2023 conas a áiritheoidh a bpleananna fioscacha go n-urramófar luach tagartha an Chonartha, is é sin 3 % den olltáirgeacht intíre (OTI), agus go n-áiritheofar laghdú inchreidte leanúnach an fhiachais, sin nó conas a choinneofar an fiachas ar leibhéal stuama sa mheántéarma. D'iarr an Coimisiún ar na Ballstáit freisin deireadh a chur de réir a chéile le beartais fhioscacha náisiúnta arna dtabhairt isteach chun teaghlaigh agus gnólachtaí a chosaint ar shuaitheadh na bpraghsanna fuinnimh, agus deireadh a chur ar dtús leis na beartais is lú a spriocdhíríodh. Thug sé le fios, dá mba rud é gur ghá síneadh a chur le bearta tacaíochta mar gheall ar bhrú a bheith ann an athuair ó thaobh phraghas an fhuinnimh de, gur cheart do na Ballstáit na bearta sin a spriocdhíriú ar theaghlaigh leochaileacha agus ar ghnólachtaí leochaileacha ar bhealach níos fearr. Luaigh an Coimisiún go ndéanfaí na moltaí fioscacha a chainníochtú agus a dhifreáil. Thairis sin, mar a mholtar sa teachtaireacht uaidh an 9 Samhain 2022 maidir le treoirlínte le haghaidh athchóiriú ar chreat rialachais eacnamaíoch an Aontais Eorpaigh, go ndéanfaí na moltaí fioscacha sin a fhoirmliú ar bhonn an ghlanchaiteachais phríomhúil. Mhol sé do na Ballstáit uile leanúint ar aghaidh ag cosaint na hinfheistíochta a mhaoinítear go náisiúnta agus a áirithiú go n-úsáidfear an tSaoráid agus cistí eile an Aontais go héifeachtach, go háirithe i bhfianaise an aistrithe ghlais agus an aistrithe dhigitigh agus na gcuspóirí athléimneachta. Thug an Coimisiún le fios go molfadh sé don Chomhairle tús a chur, in earrach na bliana 2024, leis na nósanna imeachta um easnamh iomarcach atá bunaithe ar easnaimh, ar bhonn na sonraí olltoraidh maidir le 2023, i gcomhréir leis na forálacha dlíthiúla atá ann faoi láthair.

(8) An 26 Aibreán 2023, thíolaic an Coimisiún tograí reachtacha chun athchóiriú cuimsitheach ar rialacha rialachais eacnamaíoch an Aontais a chur chun feidhme. Is é is príomhchuspóir do na tograí sin inbhuanaitheacht an fhiachais phoiblí a neartú agus fás inbhuanaithe agus cuimsitheach a chur chun cinn sna Ballstáit uile trí athchóirithe agus trí infheistíochtaí. Sna tograí uaidh, díríonn an Coimisiún ar an úinéireacht náisiúnta a fheabhsú, ar an gcreat a shimpliú agus gluaiseacht i dtreo fócas níos meántéarmaí, in éineacht le forfheidhmiú éifeachtach agus níos comhleanúnaí. De réir na gConclúidí ón gComhairle an 14 Márta 2023 maidir le treoirlínte le haghaidh athchóiriú ar chreat rialachais eacnamaíoch an Aontais, is é an cuspóir atá ann an obair reachtach a thabhairt i gcrích in 2023.

(9) An 30 Aibreán 2021, chuir an Danmhairg a plean náisiúnta téarnaimh agus athléimneachta faoi bhráid an Choimisiúin, i gcomhréir le hAirteagal 18(1) de Rialachán (AE) 2021/241. De bhun Airteagal 19 de Rialachán (AE) 2021/241, rinne an Coimisiún measúnú ar ábharthacht, éifeachtacht, éifeachtúlacht agus comhleanúnachas an phlean téarnaimh agus athléimneachta, i gcomhréir leis na treoirlínte measúnaithe a leagtar amach in Iarscríbhinn V a ghabhann leis an Rialachán sin. An 6 Iúil 2021, ghlac an Chomhairle a Cinneadh Cur Chun Feidhme maidir le formheas an mheasúnaithe ar an bplean téarnaimh agus athléimneachta don Danmhairg[6]. Tá scaoileadh na dtráthchodanna ag brath ar chinneadh a bheith glactha ag an gCoimisiún, i gcomhréir le hAirteagal 24(5) de Rialachán (AE) 2021/241, cinneadh ina luaitear go bhfuil an Danmhairg tar éis na ngarspriocanna agus na spriocanna ábhartha a leagtar amach sa Chinneadh Cur Chun Feidhme ón gComhairle a chomhlíonadh go sásúil. Tuigtear gurb é atá i gceist le comhlíonadh sásúil, nach ndeachthas siar ar ghnóthú na ngarspriocanna agus na spriocanna a gnóthaíodh roimhe sin.

(10) An 1 Bealtaine 2023, chuir an Danmhairg a Clár Náisiúnta um Athchóiriú don bhliain 2023 isteach. I gcomhréir le hAirteagal 27 de Rialachán (AE) 2021/241, is léiriú é an Clár Náisiúnta um Athchóiriú 2023 ar thuairisciú débhliantúil na Danmhairge maidir leis an dul chun cinn atá déanta ó thaobh a plean téarnaimh agus athléimneachta a bhaint amach. Ós rud é nár chuir an Danmhairg a Clár um Chóineasú 2023 isteach go tráthúil, ní raibh an Coimisiún in ann measúnú a dhéanamh air.

---

6 10154/2021 INIT.

(11) An 24 Bealtaine 2023, d'fhoilsigh an Coimisiún tuarascáil tíre 2023 don Danmhairg. Rinneadh measúnú sa tuarascáil sin ar dhul chun cinn na Danmhairge ó thaobh aghaidh a thabhairt ar na moltaí tírshonracha ábhartha a ghlac an Chomhairle idir 2019 agus 2022, agus measadh cur chun feidhme phlean téarnaimh agus athléimneachta na Danmhairge. Ar bhonn na hanailíse sin, léiríodh sa tuarascáil tíre na bearnaí atá ann maidir leis na dúshláin nár tugadh aghaidh orthu sa phlean téarnaimh agus athléimneachta, sin nó nár tugadh aghaidh orthu ach go páirteach, chomh maith le dúshláin nua agus dúshláin atá ag teacht chun cinn. Leis an tuarascáil, rinneadh measúnú freisin ar dhul chun cinn na Danmhairge ó thaobh Colún Eorpach na gCeart Sóisialta a chur chun feidhme agus ó thaobh príomhspriocanna an Aontais maidir le fostaíocht, scileanna agus laghdú na bochtaineachta a bhaint amach, sin agus ar an dul chun cinn i dtreo Spriocanna Forbartha Inbhuanaithe na Náisiún Aontaithe a bhaint amach.

(12) Dé réir sonraí arna mbailíochtú ag Eurostat, tháinig laghdú ar bharrachas rialtais ghinearálta na Danmhairge ó 3.6 % de OTI in 2021 go 3.3 % in 2022, agus thit an t-ollfhiachas rialtais ó 36.7 % de OTI ag deireadh 2021 go 30.1 % ag deireadh 2022.

(13) Na bearta beartais fhioscaigh a glacadh chun tionchar eacnamaíoch agus sóisialta an mhéadaithe ar phraghsanna fuinnimh a mhaolú, is bearta iad a d'imir tionchar ar chomhardú ginearálta an rialtais. In 2022, áiríodh leis na bearta beartais fhioscaigh a d'fhág gur lú ioncam a bhí ann sin laghdú ar an tobhach leictreachais agus áiríodh leis na bearta beartais fhioscaigh caiteachais a d'fhág gur mó ioncam a bhí ann sochair shóisialta a bhí dírithe ar theaghlaigh ar ioncam íseal chun costais arda fuinnimh a chúiteamh. Measann an Coimisiún go mbeidh costas buiséadach na mbeart sin cothrom le 0.1 % de OTI in 2022. An tráth céanna, an costas a mheastar a bhaineann le bearta éigeandála sealadacha a bhain le géarchéim COVID-19, chuaigh an costas sin i laghad ionas gur 0.0 % de OTI a bhí ann in 2022, le hais 4.0 % in 2021.

(14) An 18 Meitheamh 2021, mhol an Chomhairle don Danmhairg[7] staid fhioscach thacúil a chothú in 2022, lena n-áirítear ón spreagadh a cuireadh ar fáil leis an tSaoráid agus go gcaomhnódh sí infheistíocht arna maoiniú go náisiúnta.

(15) De réir mheastacháin an Choimisiúin, bhí an staid fhioscach[8] in 2022 crapthach ag leibhéal 0.6 % de OTI a bhí iomchuí i gcomhthéacs boilsciú ard. Mar a mhol an Chomhairle, lean an Danmhairg de thacaíocht a thabhairt don téarnamh trí infheistíochtaí atá le maoiniú tríd an tSaoráid. 0.3 % de OTI a bhí ann in 2022 le caiteachas arna mhaoiniú ag deontais faoin tSaoráid agus ó chistí eile de chuid an Aontais (0.3 % de OTI a bhí ann in 2021). Chuir infheistíocht a mhaoinítear go náisiúnta ranníocaíocht chrapthach de 0.2 pointe céatadáin leis an staid fhioscach[9]. Dá bhrí sin, níor chaomhnaigh an Danmhairg infheistíocht arna maoiniú go náisiúnta, mar a mhol an Chomhairle. An tráth céanna, chuir an méadú ar chaiteachas príomha reatha a mhaoinítear go náisiúnta (glan ar bhearta nua ioncaim) ranníocaíocht chrapthach dar méid 0.7 pointe céatadáin leis an staid fhioscach. Dá bhrí sin, choinnigh an Danmhairg an fás ar chaiteachas reatha arna mhaoiniú go náisiúnta faoi smacht leordhóthanach.

(16) Tuartar i réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún go mbeidh fíorfhás OTI de 0.3 % in 2023 agus de 1.5 % in 2024.

(17) Tuartar i réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún barrachas rialtais de 2.3 % de OTI le haghaidh 2023 agus cóimheas ollfhiachais rialtais-OTI de 30.1 % ag deireadh 2023.

---

7 Moladh ón gComhairle an 18 Meitheamh 2021 ina dtugtar tuairim ón gComhairle maidir le Clár na Danmhairge um Chóineasú 2021 (IO C 304, 29.7.2021, lch. 14).

8 Is é rud a bhíonn i gceist le tomhas na staide fioscaí an t-athrú ar chaiteachas príomha (glan ar bhearta lánroghnacha ioncaim), gan bearta sealadacha éigeandála a bhaineann le géarchéim COVID-19 a áireamh, ach lena n-áirítear caiteachas a mhaoinítear trí thacaíocht neamh-inaisíoctha (deontais) ón tSaoráid agus ó chistí eile de chuid an Aontais, i gcoibhneas le hacmhainneacht fáis mheántéarmaigh. Chun tuilleadh sonraí a fháil, féach Bosca 1 sna Táblaí Staidrimh Fhioscaigh.

9 Táthar ag tuar go soláthrófar rannchuidiú forleathnaitheach dar luach 0.3 pointe céatadáin de OTI leis an gcaiteachas caipitil eile a mhaoinítear go náisiúnta.

(18) Na bearta fioscacha a glacadh chun tionchar eacnamaíoch agus sóisialta an mhéadaithe ar phraghsanna fuinnimh a mhaolú, meastar go leanfaidh siad de thionchar a imirt ar chomhardú ginearálta an rialtais in 2023. Is éard atá iontu bearta ar cuireadh síneadh leo ó 2022, go háirithe sochair shóisialta áirithe a bhí dírithe ar theaghlaigh ar ioncam íseal, agus bearta nua mar shampla tobhach leictreachais atá níos ísle go sealadach. Réamh-mheastar glanchostas buiséadach na mbeart tacaíochta i réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún ag 0.3 % de OTI in 2023[10]. De réir dealraimh, níl formhór na mbeart in 2023 le bheith dírithe ar na teaghlaigh ná ar na gnólachtaí is leochailí, ná ní chaomhnaíonn siad an comhartha praghais chun an t-éileamh fuinnimh a laghdú agus an éifeachtúlacht fuinnimh a mhéadú. Mar thoradh air sin, i réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún meastar gurb é 0.1 % de OTI in 2023 méid na mbeart tacaíochta spriocdhírithe atá le cur san áireamh sa mheasúnú ar chomhlíonadh an mholta ón gComhairle an 12 Iúil 2022[11] (i gcomparáid le 0.1 % de OTI in 2022).

(19) Sa Mholadh uaithi an 12 Iúil 2022, mhol an Chomhairle go ndéanfadh an Danmhairg gníomhaíocht chun a áirithiú go mbeidh fás an chaiteachais reatha phríomha arna mhaoiniú go náisiúnta i gcomhréir le seasamh foriomlán neodrach beartais[12] in 2023, agus tacaíocht leanúnach shealadach spriocdhírithe á cur san áireamh le haghaidh na dteaghlach is leochailí agus na ngnólachtaí is leochailí i dtaobh méaduithe ar phraghsanna fuinnimh agus le haghaidh daoine ar a dteitheadh ón Úcráin. Ba cheart don Danmhairg a bheith ar tinneall chun an caiteachas reatha a chur in oiriúint don staid atá ag síorathrú. Moladh don Danmhairg freisin cur le hinfheistíocht phoiblí le haghaidh an aistrithe ghlais agus an aistrithe dhigitigh, agus le haghaidh na slándála fuinnimh, agus an tionscnamh REPowerEU á chur san áireamh, lena n-áirítear trí leas a bhaint as an tSaoráid agus as cistí eile de chuid an Aontais.

---

[10] Is ionann an figiúr sin agus leibhéal chostas buiséadach bliantúil na mbeart sin, lena n-áirítear ioncam agus caiteachas reatha chomh maith le, i gcás inarb ábhartha, bearta caiteachais chaipitil.

[11] Moladh ón gComhairle an 12 Iúil 2022 maidir le Clár Náisiúnta na Danmhairge um Athchóiriú agus ina dtugtar tuairim ón gComhairle maidir le Clár na Danmhairge um Chóineasú 2022 (IO C 334, 1.9.2022, lch. 27).

[12] Ar bhonn réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún, meastar gur 1.9 %, i dtéarmaí ainmniúla, a bheidh san fhás aschuir féideartha meántéarmach a dhéanfaidh an Danmhairg (meán 10 mbliana), céatadán a úsáidtear chun an staid fhioscach a thomhas.

(20) I réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún, tuartar go mbeidh an staid fhioscach fhorleathnaitheach in 2023(-0.4 % de OTI), i gcomhthéacs boilsciú ard. Tagann sé sin i ndiaidh staid fhioscach chrapthach a bheith ann in 2022 (0.6 % de OTI). Réamh-mheastar go gcuirfidh fás an chaiteachais phríomha reatha a mhaoinítear go náisiúnta (glan ar bhearta lánroghnacha ioncaim) in 2023 rannchuidiú forleathnaitheach de 0.6 % de OTI leis an staid fhioscach. Níl rannchuidiú forleathnaitheach glanchaiteachais reatha príomha a mhaoinítear go náisiúnta mar thoradh ar an tacaíocht spriocdhírithe do na teaghlaigh agus na gnólachtaí is leochailí i dtaobh méaduithe ar phraghsanna fuinnimh agus do dhaoine atá ag teitheadh ón Úcráin. Tá sé mar thoradh ar an gcostas a bhaineann le bearta fuinnimh neamh-spriocdhírithe agus méaduithe ar phá na hearnála poiblí agus ar shochair shóisialta agus ar chaiteachas níos airde ar an gcúram sláinte. Mar achoimre, an fás a thuartar a thiocfaidh ar chaiteachas reatha príomha arna mhaoiniú go náisiúnta, níl sé i gcomhréir leis an Moladh ón gComhairle an 12 Iúil 2022. Ba é 0.3 % de OTI an caiteachas arna mhaoiniú ag deontais faoin tSaoráid agus ó chistí eile de chuid an Aontais in 2023, agus thug infheistíocht a mhaoinítear go náisiúnta rannchuidiú forleathnaitheach de 0.1 pointe céatadáin don staid fhioscach[13]. Dá bhrí sin, tá sé beartaithe ag an Danmhairg infheistíocht bhreise a mhaoiniú tríd an tSaoráid agus trí chistí eile de chuid an Aontais, agus táthar ag tuar go ndéanfaidh sí infheistíocht arna maoiniú go náisiúnta a chaomhnú. Tá sé beartaithe aige infheistíocht phoiblí a mhaoiniú le haghaidh an aistrithe ghlas agus an aistrithe dhigitigh, agus le haghaidh na slándála fuinnimh, ar nós bearta éifeachtúlachta fuinnimh, athchóiriú cánach glas agus bearta soghluaisteachta glaise a chistítear go páirteach leis an tSaoráid agus le cistí eile de chuid an Aontais.

(21) Ar bhonn bearta beartais atá ar eolas ag scoithdháta na réamhaisnéise, tuartar i réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún barrachas rialtais de 1.3 % de OTI in 2024 agus cóimheas fiachais ghinearálta an rialtais le OTI de 28.8 % ag deireadh 2024. Glacann an Coimisiún leis faoi láthair go ndéanfar bearta tacaíochta fuinnimh a chéimniú amach go hiomlán in 2024. Tá sé sin bunaithe ar an toimhde nach dtiocfaidh méaduithe eile ar phraghsanna fuinnimh.

13 Réamh-mheastar go soláthróidh caiteachas caipitil eile atá maoinithe go náisiúnta ranníocaíocht chraptha 0.2 pointe céatadáin de OTI.

(22) Is dócha go leanfaidh an Danmhairg de chuspóir buiséadach meántéarmach de -1.0 % de OTI a bhaint amach, mar a mheas an Coimisiún le haghaidh na tréimhse 2023-2025, in 2023 agus in 2024. Ar bhonn réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún, tuartar go mbeidh an comhardú struchtúrach cothrom le 3.5 % de OTI in 2023 agus 2.1 % de OTI in 2024, a bheidh os cionn an chuspóra bhuiséadaigh mheántéarmaigh.

(23) Ag glacadh leis nach dtiocfaidh aon athrú ar bheartais, tuartar i réamhaisnéis an earraigh 2023 ón gCoimisiún go dtiocfaidh méadú 4.6 % ar an nglanchaiteachas príomha a mhaoinítear go náisiúnta in 2024.

(24) Tá uasteorainn le cánacha reatha athfhillteacha maoine sa Danmhairg, rud a chiallaíonn nach méadaíonn siad de réir phraghsanna an mhargaidh. Níl siad in ann, dá bhrí sin, deireadh a chur le timthriallta praghsanna tithe agus tá éifeachtaí díobhálacha dáileacháin i gceist leo. D'fhormheas Parlaimint na Danmhairge córas nua cánach maoine chun deireadh a chur leis an uasteorainn in 2017 a bhfuiltear ag súil leis anois go dtiocfaidh sé i bhfeidhm ón 1 Eanáir 2024. Tá sé fós ina dhúshlán mór do go leor daoine tithíocht inacmhainne a fháil. Tá ganntanas tithíochta inacmhainne i mórlimistéir uirbeacha mar thoradh ar an teaglaim de phraghsanna arda tithe agus amanna feithimh fada le haghaidh tithíocht shóisialta. Léiríonn an Danmhairg sciar méadaitheach de mhorgáistí amúchta ar ráta athraitheach agus ar mhorgáistí amúchta iarchurtha, rud a mhéadaíonn leochaileacht sealbhóirí morgáiste a bhfuil fiachais ollmhóra acu i leith laghduithe féideartha breise i bpraghsanna tithe agus/nó méaduithe i rátaí úis.

(25) I gcomhréir le hAirteagal 19(3), pointe (b), de Rialachán (AE) 2021/241 agus le critéar 2.2 d'Iarscríbhinn V a ghabhann leis an Rialachán sin, áirítear sa phlean téarnaimh agus athléimneachta tacar fairsing athchóirithe agus infheistíochtaí a threisíonn a chéile agus atá le cur chun feidhme faoi 2026. Tá cur chun feidhme phlean téarnaimh agus athléimneachta na Danmhairge faoi lánseol. Chuir an Danmhairg iarraidh amháin ar íocaíocht isteach a chomhfhreagraíonn do 25 gharsprioc agus sprioc sa phlean téarnaimh agus athléimneachta agus a raibh eisíocaíocht fhoriomlán EUR 301 milliún mar thoradh uirthi. Anuas ar an gcéad iarraidh ar íocaíocht, tá cur chun feidhme an phlean téarnaimh agus athléimneachta ar an mbóthar ceart, agus táthar ag súil go gcuirfear an dara híocaíocht isteach faoi dheireadh 2023. An 31 Bealtaine 2023, thíolaic an Danmhairg leasú ar a plean téarnaimh agus athléimneachta, lena n-áirítear caibidil REPowerEU. Trí chaibidil nua REPowerEU a thabhairt isteach go tapa i bplean téarnaimh agus athléimneachta, féadfar athchóirithe agus infheistíochtaí breise a mhaoiniú chun tacú le cuspóirí straitéiseacha na Danmhairge i réimse an fhuinnimh agus an aistrithe ghlais. Ar mhaithe leis an bplean téarnaimh agus athléimneachta a chur chun feidhme go rathúil, sin agus bearta eacnamaíocha agus fostaíochta eile taobh amuigh den phlean sin, tá sé tábhachtach i gcónaí údaráis áitiúla agus réigiúnacha, comhpháirtithe sóisialta agus geallsealbhóirí ábhartha eile a bheith rannpháirteach ar bhonn córasach agus éifeachtach, chun a áirithiú go bhfuil freagracht i leith an chláir oibre beartais fhoriomláin roinnte go forleathan.

(26) D'fhormheas an Coimisiún doiciméid chlársceidealaithe uile na Danmhairge maidir le beartas comhtháthaithe in 2022. Tá sé ríthábhachtach go rachfar ar aghaidh le cláir an bheartais chomhtháthaithe a chur chun feidhme go tapa sa chaoi gur comhlánú a bheidh iontu ar an bplean téarnaimh agus athléimneachta agus go mbeidh sineirge ann idir iad féin agus an plean sin, an chaibidil REPowerEU san áireamh, ionas go ndéanfar an t-aistriú glas agus an t-aistriú digiteach a chur i gcrích, go méadófar an athléimneacht eacnamaíoch agus shóisialta, agus go mbeidh forbairt chríochach chothrom ann freisin sa Danmhairg.

(27) Chomh maith leis na dúshláin eacnamaíocha agus shóisialta a dtugtar aghaidh orthu sna pleananna téarnaimh agus athléimneachta agus sna cláir beartais comhtháthaithe, tá roinnt dúshláin bhreise le sárú ag an Danmhairg a bhaineann le dícharbónú an gheilleagair agus le neartú an gheilleagair chiorclaigh chun tacú leis an aistriú glas.

(28) Ní leor an dul chun cinn atá déanta ag an Danmhairg i dtreo geilleagar ciorclach agus is gá dlús a chur leis chun spriocanna an Aontais maidir leis an ngeilleagar ciorclach a bhaint amach. In ainneoin roinnt beart beartais a tugadh isteach, mar shampla an Plean Aeráide ó 2020, tá an dul chun cinn teoranta. Léirítear sa phlean gníomhaíochta don gheilleagar ciorclach ó 2021 gur as na 129 dtionscnamh sa phlean, tá 27 dtionscnamh curtha i gcrích, tá 88 dtionscnamh de réir an sceidil agus tá moill ar 14 cinn díobh. Léiríonn na staitisticí atá ar fáil nach ndearna an Danmhairg aon dul chun cinn maidir le giniúint dramhaíola, leis an athchúrsáil agus leis an ngeilleagar ciorclach in 2022. Is ar éigean a tháinig laghdú ar an úsáid chiorclach a baineadh as ábhar, ó leibhéal 8 % in 2016 go 7.8 % in 2021, rud a thit faoi bhun mheán an Aontais de 11.7 % in 2021. Cé gurb é is aidhm do phlean gníomhaíochta an gheilleagair chiorclaigh lorg amhábhair an Aontais a laghdú go suntasach, bhí lorg amhábhair na Danmhairge in 2020 cothrom le 25.6 tona/capita, leibhéal atá i bhfad os cionn mheán 2020 an Aontais (13.7 tona/capita). Níl an Danmhairg ag feidhmiú go cuí i roinnt gnéithe den gheilleagar ciorclach, go háirithe maidir le giniúint dramhaíola cathrach, le rátaí athchúrsála agus le cur amú bia. Maidir le dramhaíl chathrach, is ag an Danmhairg fós atá an méid is airde dramhaíola cathrach in aghaidh an duine san Aontas ar úsáideadh 786 kg in aghaidh na bliana in aghaidh an duine in 2021 (530 kg in aghaidh na bliana in aghaidh an duine in 2021 a bhí i meán an Aontais), i gcomhthéacs nach bhfuil aon sprioc náisiúnta ann maidir le laghdú foriomlán ar dramhaíl. Maidir le hathchúrsáil, ní mór don Danmhairg iarrachtaí suntasacha a dhéanamh chun sprioc athchúrsála an Aontais le haghaidh 2025 a bhaint amach maidir le dramhaíl chathrach agus dramhaíl ó phacáistíocht, agus tá sí rangaithe faoi bhun mheán an Aontais de 49.6 %, le ráta 34.3 %[14] in 2021. Ar deireadh, bíonn an Danmhairg ag feidhmiú go dona san Aontas de réir táscairí cur amú bia. Braitheann an Danmhairg go mór ar loscadh dramhaíola, agus déantar os cionn 50 % dá dramhaíl chathrach a loscadh i gcomparáid le meán an Aontais de thart ar 26 %.

---

[14] Chuir an Danmhairg in iúl don Choimisiún go raibh an ráta athchúrsála a tuairiscíodh in 2021 bunaithe ar shonraí míchearta agus go mbeidh sé faoi réir athbhreithnithe.

(29) Tá an Danmhairg tiomanta do chuspóirí uaillmhianacha dícharbónaithe agus is ceannródaí í maidir le glacadh fuinnimh in-athnuaite, go háirithe maidir le táirgeadh gaoithe. Tháinig laghdú 25.2 % ar thomhaltas gáis nádúrtha sa Danmhairg sa tréimhse idir mí Lúnasa 2022 agus mí an Mhárta 2023, i gcomparáid leis an meántomhaltas gáis le linn na tréimhse céanna sna 5 bliana roimhe sin, rud atá níos faide chun cinn ná an sprioclaghdaithe 15 % a leagtar síos i Rialachán (AE) 2022/1369[15] ón gComhairle. D' fhéadfadh an Danmhairg leanúint d'iarrachtaí chun an t-éileamh ar ghás a laghdú go sealadach go dtí an 31 Márta 2024 de bhun Rialachán (AE) 2023/706 ón gComhairle[16]. Chun a chuspóirí dícharbónaithe a bhaint amach agus sciar na bhfoinsí in-athnuaite sa mheascán fuinnimh a mhéadú, tá sé ríthábhachtach tionscadail a choimisiúnú ar bhealach níos tapúla agus rialacha simplithe ceadaithe chun uaillmhianta náisiúnta a bhaint amach maidir le leathadh amach na hacmhainneachta fuinnimh gaoithe amach ón gcósta agus ar tír. Le hacmhainneachtaí breise, lena n-áirítear oileáin fuinnimh i Muir Bhailt agus sa Mhuir Thuaidh, beidh gá le pleanáil leordhóthanach chun an eangach a leathnú ar an leibhéal tarchurtha agus dáileacháin. Idir an dá linn, is féidir le hinfheistíochtaí in éifeachtúlacht fuinnimh an gá atá le hinfheistíochtaí sa bhonneagar fuinnimh a laghdú. Trí bhorradh a chur faoi bhearta éifeachtúlachta fuinnimh i bhfoirgnimh, trí bhearta inslithe agus leathadh amach foinsí téimh dícharbónaithe a chomhcheangal, d'fhéadfaí an spleáchas ar bhreoslaí iontaise a laghdú tuilleadh agus an t-éileamh ar fhuinneamh a laghdú. D'fhéadfaí tuilleadh tacaíochta a thabhairt d'fheabhsuithe éifeachtúlachta fuinnimh i bhfoirgnimh phoiblí trí dheireadh a chur leis na teorainneacha buiséid ar thionscadail ghlasa do bhardais agus do réigiúin. Chabhródh bearta breise a thacaíonn le héifeachtúlacht fuinnimh i bhfoirgnimh phríobháideacha le costais arda fuinnimh a laghdú sa Danmhairg a raibh na billí fuinnimh teaghlaigh ar an meán sa tír ar an dara méid ab airde in 2022. Is féidir feabhas a chur ar éifeachtúlacht fuinnimh trí ghníomhaíochtaí tionsclaíocha intíre, go háirithe trí bharrachas teasa i dtéamh ceantair a shaothrú.

---

[15] Rialachán (AE) 2022/1369 ón gComhairle an 5 Lúnasa 2022 maidir le bearta comhordaithe maidir le laghdú ar éileamh ar ghás (IO L 206, 8.8.2022, lch. 1).

[16] Rialachán (AE) 2023/706 ón gComhairle an 30 Márta 2023 lena leasaítear Rialachán (AE) 2022/1369 a mhéid a bhaineann le síneadh a chur leis an tréimhse laghdaithe-éilimh i gcás bearta laghdaithe éilimh le haghaidh gáis agus cur chun feidhme an tuairiscithe agus an fhaireacháin ar na bearta sin a threisiú (IO L 93, 31.3.2023, lch. 1)

(30) Mar gheall ar ghanntanais oibrithe agus scileanna in earnálacha agus i ngairmeacha atá ríthábhachtach don aistriú glas, lena n-áirítear teicneolaíochtaí glan-nialasacha a mhonarú, a chur in úsáid agus a chothabháil, tá scrogaill á gcruthú san aistriú chuig geilleagar glan-nialasachta. Chun go laghdófar na ganntanais scileanna agus chun go gcuirfear an cuimsiú sa lucht saothair agus athshannadh an lucht saothair chun cinn, tá sé ríthábhachtach córais oideachais agus oiliúna ar ardchaighdeán a bheith ann a fhreagraíonn d'athruithe ar riachtanais an mhargaidh saothair, chomh maith le bearta spriocdhírithe maidir leis an uas-sciliú agus an t-athsciliú. Chun leas a bhaint as soláthar saothair nach bhfuil leas á bhaint as go fóill, ní mór na bearta sin a bheith inrochtana, go háirithe le haghaidh daoine aonair agus sna hearnálacha agus sna réigiúin is mó a ndéanann an t-aistriú glas difear dóibh. In 2022, tuairiscíodh ganntanas lucht saothair sa Danmhairg le haghaidh 60 gairm bheatha a raibh scileanna nó eolas sonrach ag teastáil uathu le haghaidh an aistrithe ghlais, lena n-áirítear innealtóirí comhshaoil, gairmithe cosanta comhshaoil agus ailtirí tógála. Cé go bhfuil méadú ag teacht ar an éileamh ar scileanna don aistriú glas, tá laghdú suntasach tagtha ar líon na n-oibrithe i dtionscail dianfhuinnimh a ghlacann páirt san oideachas agus san oiliúint le linn na tréimhse roimhe seo, ó 24.6 % in 2015 go 15.6 % in 2021,

AG MOLADH LEIS SEO go ngníomhódh an Danmhairg in 2023 agus 2024 chun an méid seo a leanas a dhéanamh:

1. Deireadh a chur leis an bearta tacaíochta éigeandála fuinnimh atá i bhfeidhm, a luaithe is féidir in 2023 agus 2024. Dá mbeadh gá le bearta tacaíochta nua nó leantacha chun dul i ngleic le méaduithe a thiocfadh an athuair ar phraghsanna fuinnimh, a áirithiú go ndírítear bearta tacaíochta den sórt sin ar theaghlaigh leochaileacha agus ar ghnólachtaí leochaileacha a chosaint, go mbeidís inacmhainne go fioscach, agus go gcaomhnófaí leo dreasachtaí le haghaidh coigilteas fuinnimh.

   Agus staid fhioscach fhónta á coinneáil ar bun in 2024, infheistíocht phoiblí a mhaoinítear go náisiúnta a chaomhnú agus a áirithiú go n-ionsúfar deontais faoin tSaoráid agus ó chistí eile de chuid an Aontais go héifeachtach, go háirithe chun an t-aistriú glas agus an t-aistriú digiteach a chothú.

   Le haghaidh na tréimhse tar éis 2024, leanfaidh siad d'infheistíocht agus d'athchóirithe a shaothrú a chuideoidh le fás inbhuanaithe níos airde agus staid fhioscach mheántéarmach stuama a chaomhnú.

   An córas nua cánach maoine a chur chun feidhme chun an nasc idir praghsanna agus cánacha an mhargaidh a athshlánú agus cánachas níos cothroime a áirithiú. Dlús a chur leis an infheistíocht i dtógáil tithíochta inacmhainne chun na riachtanais is práinní a mhaolú.

2. Leanúint dá phlean téarnaimh agus athléimneachta a chur chun feidhme go seasta agus, tar éis an aguisín a tíolacadh le déanaí, lena n-áirítear caibidil REPowerEU, tús a chur go tapa le cur chun feidhme na mbeart gaolmhar. Leanúint de chur chun feidhme tapa clár beartais comhtháthaithe, i ndlúthchomhlántacht agus i sineirgíocht leis an bplean téarnaimh agus athléimneachta.

3. An geilleagar ciorclach agus beartais bainistithe dramhaíola a neartú, lena n-áirítear trí dhlús a chur le cur chun feidhme phlean gníomhaíochta náisiúnta na Danmhairge le haghaidh an gheilleagair chiorclaigh, trí chosc dramhaíola agus athúsáid dramhaíola cathrach agus dramhaíola eile a chur chun cinn, trí rátaí athchúrsála a mhéadú, trí dhramhaíl bhia a laghdú, agus trí aistriú ó dhramhaíl chathrach a loscadh i dtreo foinsí giniúna teasa níos glaise.

4. Spleáchas ar bhreoslaí iontaise a laghdú agus sciar na bhfoinsí in-athnuaite sa soláthar fuinnimh a mhéadú. Aghaidh a thabhairt ar riachtanais mhéadaitheacha éilimh agus solúbthachta trí na forbairtí riachtanacha ar an ngréasán leictreachais ar an leibhéal tarchurtha agus dáileacháin a dhreasú. Cuíchóiriú a dhéanamh ar na rialacha ceadaithe is infheidhme le haghaidh fuinneamh in-athnuaite. Bearta breise a chur chun feidhme a thacaíonn le héifeachtúlacht fuinnimh i bhfoirgnimh phríobháideacha agus phoiblí chun billí fuinnimh agus costais an chórais fuinnimh a laghdú. Leathadh amach níos fearr d'fhoinsí téimh dícharbónaithe a áirithiú. Cur leis na hiarrachtaí beartais atá dírithe ar sholáthar agus ar shealbhú na scileanna agus n-inniúlachtaí atá ag teastáil le haghaidh an aistrithe ghlais.

Arna dhéanamh sa Bhruiséil,

Thar ceann na Comhairle
An tUachtarán